

DOI: <https://doi.org/10.54937/ssf.2026.25.4.64-74>

**Národní informační a poradenské středisko
pro kulturu a jeho zahraniční partneři.
Neprofesionální sborový zpěv v Čechách a v zahraničí**

**The National Information and Consulting Centre
for Culture and its foreign partners. Non-professional
choir singing in the Czech Republic and abroad**

Jan Pirner

Abstract

The study compares the activities of three state organizations supporting non-professional arts in the Czech Republic (NIPOS), Slovakia (NOC), and Slovenia (JSKD). The comparison focuses on amateur choir singing and its infrastructure, which, of the four categories examined, is limited to only one: national choir competitions and festivals.

Keywords: National Information and Consulting Centre for Culture. National Centre of Culture and Further Education. Republic of Slovenia Public Fund for Cultural Activities. Choir Singing. Choir Infrastructure. National Festivals. Non-professional Arts. Amateur Arts.

Úvod

Neprofesionální sborový zpěv patří mezi nejrozvinutější volnočasové umělecké aktivity v řadě zemí Evropy.¹ Míra zapojení obyvatel se však v každé zemi liší a při zkoumání jejich četnosti, kvality a rozšíření hraje důležitou roli národní tradice – v průběhu let proměnlivá –, zapojení státu v jejich podpoře skrze své organizace a vliv samosprávného, neziskového i komerčního sektoru kultury dané země. Naše studie přináší podrobné srovnání sborové infrastruktury tří státních organizací. Zkoumána byla sborová činnost v českém Národním informačním a poradenském středisku pro kulturu (dále jen NIPOS), slovenském Národném osvetovém centru (dále jen NOC) a ve slovinském Veřejném fondu Slovinské republiky pro kulturní aktivity (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, dále jen

¹ K tomu vizte souhrnné výzkumné zprávy z posledních let, European Choral Association – Europa Cantat (2015, 2024).

JSKD). Výzkum byl realizován v rámci dvouletého projektu Grantové agentury Univerzity Karlovy.² Během něj došlo k významné změně v ČR – na základě odbornou veřejností kritizovaného rozhodnutí ministra kultury Martina Baxy byl NIPOS k 1. 7. 2025 sloučen s Institutem umění – Divadelním ústavem v jednu organizaci, v Národní institut pro kulturu (NIK). V naší studii však pro zjednodušení budeme dál používat zkratku NIPOS.

Cíle, základní terminologie a metody, časové vymezení výzkumu

Hlavním cílem projektu bylo poznat a podrobně zmapovat pomocí historicko-deskriptivní a komparativní metody českou sborovou infrastrukturu se slovenskou a slovinskou, přičemž ta česká byla brána jako výchozí v rámci analýzy a komparace činnosti partnerských organizací NIPOS. Během výzkumu se ukázalo, že je problematika velmi široká a rozmanitá, podmíněná jednotlivými národními tradicemi a kontexty, řada pramenů a literatury navíc není dostupná jinde než fyzicky ve zkoumaných institucích nebo v osobních archivech.³ Naši práce se dotýká několik klíčových termínů. Prvním je *neprofesionální umění*, případně *amatérské umění*, které ve všech třech zemích reprezentuje dobrovolnou uměleckou činnost vykonávanou mimo zaměstnání, která je provozována jednotlivci či skupinami osob z osobního zájmu či ze společenské potřeby, nikoli primárně za účelem výdělku. V rámci sborového zpěvu je rozšířenější pojem neprofesionální umění, neboť amatérské umění konotuje špatné či nekvalitní provedení sborových skladeb.⁴ Všechny tři státy zažily v 90. letech *deetatizaci kultury*, tedy odstátnění, která přinesla na jednu stranu oslabení státních institucí, ale na druhou stranu prohloubila spolupráci s kraji, městy a obcemi, současně také s dalšími příspěvkovými i neziskovými organizacemi. Tato změna přinesla mnohé (zejména finanční) komplikace, které však při souladu všech pořádajících stran lze úspěšně řešit. Termín *sborová infrastruktura* postihuje veškerou šíři aktivit konaných pro pěvecké sbory, přičemž zahrnuje sbory dětí (včetně předškolních), mládeže, dospělých i seniorů. V naší studii chápeme tuto infrastrukturu úžeji, tedy zaměřenou pouze na celostátní přehlídky (dále také CP), neformální vzdělávání sbormistrů, hudební knihovny a publikační

² Tato studie vznikla v rámci projektu s názvem Národní informační a poradenské středisko pro kulturu a jeho zahraniční partneři – neprofesionální sborový zpěv v zahraničí. Jde o dvouletý projekt finančně podpořený Grantovou agenturou Univerzity Karlovy (č. projektu 224324). Výzkum je realizován na pracovišti žadatele, kterým je Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

³ Jedná se přitom o materiály pramenné zásadní, programové brožury z přehlídek, závěrečné hodnotící zprávy a statistiky, některé výroční zprávy, nepřístupné notové materiály ad. Díky zahraničním cestám se podařilo některé materiály převézt do ČR a zpřístupnit v Knihovně Artama.

⁴ K tomu dále vizte např. Lázňovská (2018, s. 7–12).

činnost věnovanou sborovému zpěvu. Mohli bychom sem však zařadit celou řadu dalších aktivit, které sborový zpěv v daných státech podporují.⁵

Náš výzkum se týká aktuálního stavu všech tří institucí v letech 2024 a 2025. Nutné srovnání však počítá s historií sahající do poloviny devadesátých let – tehdejší organizace IPOS⁶ a NOC procházely transformací a hledaly si svoji pozici, JSKD byl nově ustanoven a začal plnit svoji funkci. Ideální srovnání počítající s kompletní historií všech tří institucí i jejich předchůdců jsou úkolem nejen nad rámec této studie, ale vzhledem ke stavu pramenné základny i žijících pamětníků mimo možnosti jednotlivce. Všechny tři instituce mají ve svých zřizovacích listinách jako jeden z hlavních úkolů péči o neprofesionální umění včetně sborového zpěvu, každá instituce zaštiťuje různý počet oborů proměnlivých v čase.⁷

Pro koho? Otázky a motivace

Každý výzkum má svoji cílovou skupinu, někdy je to obecně odborná či laická veřejnost daného oboru zkoumání, v našem případě to jsou především sbormistři a sborový zpěváci, kteří využívají služeb jednotlivých sborových infrastruktur. Cílovou skupinou tohoto výzkumu je také vedení všech tří institucí, jejich zřizovatelé, instituce státní správy i územní samosprávy (kraje, obce).

Proč se náš výzkum zaměřil zrovna na tyto tři státy a nesrovnával ČR spíše se zeměmi, které mají podobný počet obyvatel, jako např. Rakousko? Zásadních komparačních důvodů i našich předpokladů bylo na začátku výzkumu hned několik. Všechny tři země patří mezi postkomunistické státy, které stály na začátku 90. let změnou politického režimu v nové situaci. Všechny tři země od té doby procházely deetatizací kultury, která se nevyhnula ani oboru sborový zpěv, disponovaly navíc státními organizacemi s podobnou strukturou i historií, které byly zřízeny k péči o amatérské umění. Druhým důvodem výběru je poměr počtu obyvatel těchto států vůči sborovému zpěvu a sborové infrastruktuře – Slovinsko je početně na necelé polovině obyvatel Slovenska, které je zhruba polovinou ČR. Předpokládali jsme tedy, že sborová infrastruktura a její šíře bude odpovídat počtu obyvatel. Motivací k našemu výzkumu byl už samotný fakt, že podobná srovnávací analýza dosud nebyla v rámci ČR nikdy provedena, často zůstávala jen v ústní rovině při srovnávání výkonů jednotlivých sborů a sbormistrů v národním i mezinárodním kontextu a také na nahodilých hodnoceních jednotlivců.

⁵ V České republice to je např. právní poradna NIPOS dostupná spolkům, které zřizují sborová tělesa, dále mimo naši pozornost zůstávají odborné webové databáze, skladatelské soutěže či výzkumná činnost.

⁶ Informační centrum pro místní kulturu, předchůdce NIPOS v letech 1991–2004.

⁷ V gesci NOC byl ještě v 90. letech tanec, který však instituce postupně ze svého směřování vyloučila.

Srovnáme-li jednotlivé země podle počtu obyvatel, počtu sborů a sborových zpěváků, dojdeme k překvapivým zjištěním, která však budou moci být verifikována až v době, kdy bude sborová obec daných zemí přesněji sečtena, zatím pracujeme s kvalifikovanými odhady. Na přelomu roku 2024/25 žilo v České republice 10 909 500, na Slovensku 5 419 451 a ve Slovinsku 2 130 850 obyvatel.⁸

Kvalifikovaný odhad počtu sborů ve stejném období aktivně působících v dané zemi byl pro Českou republiku zhruba 3500 sborů, což při průměrném počtu 30 osob na sbor znamená, že v Čechách aktivně zpívá asi 105 tisíc obyvatel.⁹ V Národní sborové databázi bylo ke konci roku 2024 zaregistrováno přes 1600 sborů, ke konci roku 2025 1732 sborů.¹⁰ Při konzervativnějším odhadu počtu aktivních sborů by to znamenalo, že v ČR zpívá ve sboru něco málo přes 1 procento obyvatel.

Na Slovensku se odhady velmi různí, kvalifikovaný odhad z roku 2013 hovořil o 800 sborech, zpráva Singing Europe založená na dílčím slovenském průzkumu Dominiky Semaňákové zmiňuje 179 sborů s průměrnou účastí 23 osob.¹¹ Odhady jsou tedy velmi přibližné, pokud bychom počítali s číslem 800 sborů¹² při průměrné obsazenosti 18 osob na sbor, pak bychom došli k číslu 14–15 tisíc, druhý částečný odhad by byl mnohem nižší. Znamenalo by to, že na Slovensku při optimistickém odhadu zpívá více než 0,25 procenta obyvatel.

Slovinská čísla známe jen ze zprávy odborné pracovnice pro sborový zpěv Mihely Jagodic,¹³ která v roce 2024 prezentovala číslo 2200 sborů a vokálních ansámbľů, což při průměrném obsazení ca. 25 zpěváků na sbor znamená celkem 50–65 tisíc osob zpívajících ve sboru, tedy kolem 3 procent obyvatel.

Velmi hrubé statistické srovnání tedy staví v aktivním provozování sborového zpěvu mezi obyvateli na první místo Slovinsko (ca. 3 procenta), pak Českou republiku (více než 1 procento) a Slovensko (více než 0,25 procenta).

⁸ Vizte data z jednotlivých zemí: Český statistický úřad (2025); Štatistický úrad Slovenskej republiky (2025, s. [6]); Statistični urad Republike Slovenije (2025).

⁹ Je možné, že je sborů více, některé odhady hovoří o 6 až 7 tisících sborech. K tomu srovnejte Jandová, Z. (2025); dále také European Choral Association – Europa Cantat (2024).

¹⁰ Národní sborová databáze (2025).

¹¹ European Choral Association – Europa Cantat (2024, s. 32).

¹² Rybářová (2017). K úvaze o počtu nejen dětských sborů vizte Hunčagová (2012, s. 16–19), zde i odkazy na další literaturu ke sčítání sborů.

¹³ Informace z konferenčního příspěvku, vizte Jagodic (2024).

Tři instituce, tři sborové infrastruktury

V NIPOS se sborovému zpěvu věnuje 5 odborných pracovníků na zhruba 3 pracovní úvazky, v NOC 1 pracovník s povinností věnovat se ještě instrumentální, dechové a populární hudbě, v JSKD je 1 pracovnice celým úvazkem angažovaná ve sborovém zpěvu. Toto rozložení sil je ještě podporováno dalšími pracovníky nejen z celostátních institucí, ale i odjinud, celkový součet všech sil potom modeluje jednotlivé státní sborové infrastruktury – podrobná analýza však jde nad rámec naší studie. NIPOS je jedinou centrálou, která spolupracuje s partnery v regionu, NOC má systém krajských a regionálních spolupracujících kulturních zařízení a JSKD má celkem 59 oblastních kanceláří, které s centrálou produkčně i odborně spolupracují. Všechny tři instituce akce pořádají, spolupřádají či odborně garantují, míra jednotlivého zapojení se velmi liší.

Celostátní sborové přehlídky

Jsou těžištěm dlouhodobě budovaných systémů sborových infrastruktur a konají se za písemného pověření zřizovatele instituce. V nejpokročilejším stadiu mohou být tří- až čtyřstupňové, fungují na úrovni regionu – více okresů dohromady, kraje, republiky a také na mezinárodní úrovni.¹⁴ Celostátní přehlídky mohou být v různém významu postupové, jejich vítězové postupují na vyšší úroveň, do náročnějšího kvalitativního srovnání. Přehlídky poskytují účastníkům strukturovanou zpětnou vazbu, ať už v podobě umístění, které je definováno v jejich pravidlech (propozicích), nebo v podobě psané či mluvené zpětné vazby, nejčastěji formou individuálního či skupinového rozhovoru s tří až pětičlennou odbornou porotou. Tato zpětná vazba zajišťuje neustálé zlepšování nejen sborových těles a jejich sbormistrů, ale i pořádající (spolupřádající) instituce, která garantuje odborný obsah.¹⁵

Přehlídkové aktivity v ČR byly již publikačně podrobněji představeny v minulosti,¹⁶ shrneme je proto jen stručně. Pro sbory dětí je každoročně pořádána CP *Primachori* s krajským postupovým systémem,¹⁷ jednou za dva roky potom CP *Porta musicae*¹⁸ bez postupového systému. Pro mládežnické sbory se s omezeným krajským výběrem odpovídající počtu přihlášených

¹⁴ Školní, městská a okresní kola přehlídek se v případě sborového zpěvu nekonají, zůstávají doménou individuálního uměleckého vzdělávání.

¹⁵ Hlavním pramenem k poznání přehlídek v jednotlivých státech jsou programové brožury, bulletiny a výsledkové listiny, pokud existují. Podrobná dokumentace krajských postupových přehlídek je velmi obtížně dostupná.

¹⁶ Zájemce odkazují na Pirner (2025).

¹⁷ Krajské postupové přehlídky se konají ve 14 krajích.

¹⁸ V roce 2024 se v Liberci uskutečnil 14. ročník bienále.

sborů pořádá CP *Mezzochori*. Sборы dospělých a seniorů postupový systém nemají, místo něj se každoročně pořádají tři CP *Choralia*.¹⁹

Slovenským CP předchází většinou sedm až osm krajských postupových přehlídek a jim podřízené přehlídky regionální, které se však konají jen někde. Pěvecké sbory dětí a mládeže mají na Slovensku přehlídku *Mládež spieva*, která se koná od roku 1970.²⁰ V sudém roce je organizována pro sbory mládeže, v lichém pro sbory dětí, v obou případech včetně postupového systému. V průběhu dlouhé historie tohoto vrcholného celostátního sborového setkání se stále hledal ideální model jejího pořádání.²¹ Po celou řadu let přehlídku otevíraly výběrové zahraniční sbory včetně českých.

Viva il canto je celostátní postupová soutěž a přehlídka pěveckých sborů dospělých, která se koná jako bienále. V roce 2025 se uskutečnil její 7. ročník.²² Tato soutěž je určena vokálním ansámblům, komorním i velkým sborům všech obsazení a navazuje na tradici celostátních soutěží pro sbory dospělých, které se na Slovensku konaly v různých podobách od 70. do 90. let 20. století. Přehlídce předchází krajská a regionální postupová kola. Tato soutěž po více než 10 letech znovu umožnila sborům dospělých celostátní setkání. Jejím smyslem je odborný růst sbormistrů i sborů, pořádání hodnotících seminářů i dalších vzdělávacích aktivit, poskytování systematické zpětné vazby.

Kvalita sborů ve Slovinsku je zlepšována pomocí unikátního třístupňového pyramidového přehlídkového systému. Na lokální, tedy městské úrovni se každé jaro koná přibližně 180 vystoupení dětských sborů a 120 vystoupení dospělých sborů, které jsou navštěvovány experty poskytujícími tělesům zpětnou vazbu k jejich výkonům. Tato hodnocení mohou kvalitní tělesa postupně posunout na krajskou i celostátní úroveň.

Na krajské úrovni se konají postupové přehlídky pro děti, mládež i dospělé, z nichž sbory postupují buď na hodnocené CP (vizte níže), nebo na celostátní nesoutěžní tematické koncerty (pro mládežnické a dospělé sbory a vokální ansámblы se každý sudý rok pořádá ve Slovinské filharmonii

¹⁹ V roce 2025 se uskutečnila Choralia Chrudim, Choralia Velvary a Choralia Mikulov jako 66. ročník této přehlídky.

²⁰ Pro výběrové údaje (datum a místo konání, pořadatelé, povinné skladby, odborná porota, zúčastněné sbory a sbormistři a jednotlivá pásťová hodnocení, chybí však bližší informace k repertoáru či k propozicím) k jednotlivým ročníkům přehlídky v letech 1970–2003 vizte: Sedlický – Pazúrik (2003); pro podrobnější přehled s uvedením konkrétního repertoáru uplatněného na přehlídce v letech 1993–2007 vizte Hunčagová (2007).

²¹ Blaho (2007).

²² První ročník se konal v roce 2012 v Banské Bystrici, poté od roku 2015 pravidelně po dvou letech s názvem *Viva il canto*. Dále vizte *Celoštátna postupová súťaž a prehliadka zborového spevu dospelých. Programový bulletin*, Banská Bystrica: Stredoslovenské osvetové stredisko 2012.

společná koncertní akce s názvem *Sozvočenija*,²³ pro mládežnické sbory se koná v lichý rok *Potujoča muzika*,²⁴ hromadný koncert vybraných mládežnických sborů. Na celostátní kolo jsou vybrána nejlepší tělesa z 6 krajských koncertů).

Na celostátní úrovni je pro dětské a mládežnické sbory je pořádána v sudých rocích *Revija otroških in mladinskih pevskih zborov Zagorje ob Savi*, která se koná jako bienále od roku 1968.²⁵ Ve třech soutěžních dnech se potká pravidelně kolem 50 sborů. Pro dětské a mládežnické sbory se koná od roku 1946 původně národní, postupně mezinárodní *International Youth Choir Festival Celje*. Za 80 let tradice se uskutečnilo 37 ročníků mezinárodní soutěže a 28 ročníků soutěžní CP pro mládežnické sbory. V sudých letech je soutěž národní, v lichých mezinárodní. Dospělým sborům je určena CP *Naša pesem*, která byla založena v roce 1970, od té doby se s různými menšími obměnami koná jako bienále, v posledních letech je pořádána krajskou pobočkou JSKD v Mariboru.²⁶ Je určena všem typů sborů dospělých (mužské, ženské, smíšené), sborům velkým i komorním a cappella ansámblům, které na přehlídku postupují z 6 krajských kol. V roce 1992 se CP konala společně s prvním ročníkem *Mezinárodní sborové soutěže Gallus Maribor* (dále také MSS Maribor). Od toho roku se vždy střídají, v sudé roky se koná CP *Naša pesem*, v liché roky MSS Maribor.²⁷ Od roku 2008 je MSS Maribor členem *European Grand Prix for Choral Singing* (dále také EGP),²⁸ jehož kolo jednou za několik let hostí. Vítězný sbor MSS Maribor má možnost se zúčastnit EGP v dalších letech. Soutěž je určena pro 12 vybraných těles všech kategorií sborů dospělých a patří mezi nejkvalitnější sborové akce Evropy.

Závěr

Sborová infrastruktura v každé zemi je složena ze čtyř hlavních částí, v naší studii jsme se mohli věnovat pouze té první, celostátním sborovým přehlídkám. Nad rámec naší studie zůstaly kapitoly neformální vzdělávání v oblasti sborového zpěvu, knihovny a dokumentační základny pro sborový

²³ V roce 2024 se konal 11. ročník.

²⁴ V roce 2025 se konal 7. ročník.

²⁵ V roce 2024 se konal 27. ročník.

²⁶ V roce 2024 se konal 28. ročník.

²⁷ V roce 2025 se konal 18. ročník.

²⁸ European Grand Prix for Choral Singing je pravidelná každoroční soutěž mezi vítězi šesti vybraných sborových soutěží. Soutěž vznikla v roce 1988 dohodou mezi zakládajícími festivaly, mezinárodními sborovými soutěžemi v italském Arezzu, maďarském Debrecenu, italské Gorizii a francouzském Tours. Další dvě soutěže se připojily v roce 1989, bulharská Varna a španělská Tolosa. V roce 2008 Gorizia z asociace vystoupila a připojila se soutěž v Mariboru, v roce 2024 se novým členem stala soutěž v lotyšském městě Jūrmala a soutěž v Tours ukončila svoji činnost.

zpěv a vydavatelská činnost, které musejí pro svůj rozsah být publikovány samostatně.

Práce všech tří srovnávaných institucí má v daných státech různě široký rozsah v životě společnosti. Velká šíře uměleckých aktivit, kterou dané instituce pořádají či spolupořádají, nemá publikovanou patřičnou dokumentaci. Hlavním zdrojem zůstávají různě dostupné výroční zprávy, ale zejména interní archiv, informační brožury a lidské vzpomínky, které však často s odchodem odborných pracovníků zanikají. I přes zdání, že je celá řada pramenů dostupných elektronicky na internetu se ukázalo, že je to přesně naopak. Citelně chybí zejména srovnávací informace o počtech, šíři a pestrosti aktivit jednotlivých sborových infrastruktur. Tato fakta se ukázala i při bližším pohledu na jednotlivé CP.

Vzdor očekávání se jako nejrozvinutější ze srovnávaných států jeví Slovensko, kde je sborový zpěv nejpreferovanější uměleckou volnočasovou aktivitou. Propracovaný systém CP s postupovými systémy, stejně jako kombinace soutěžních a nesoutěžních přehlídek s předem danými kritérii včetně preference domácí a soudobé hudby umožňuje sborovou scénu dobře rozvíjet. Široká síť kanceláří JSKD nabízí velkou produkční sílu, kterou odborná pracovníce z centrály aktivně podporuje, odborně garantuje a koordinuje. Výsledkem této dlouholeté snahy jsou špičková tělesa na všech úrovních, pořádání EGP v Mariboru i pořadatelsví Europa cantat v roce 2021.

Česká republika nabízí udržitelný model zlepšování sborů, postupovým systémem CP *Primachori* od začátku 90. let prošlo téměř 130 000 dětí, jedná se tedy o největší organizovanou sborovou akci v ČR. Nová koncepce přehlídky *Choralia* nabídla vstřícné podmínky zpětné vazby sborům dospělých všech úrovní. Počet dětských sborů je na stabilní úrovni a desítky nejlepších dosahují skvělých ocenění na mezinárodních soutěžích. Sborové dospělých nedosahují mezinárodních úspěchů v takové šíři, ČR nedisponuje stabilním špičkovým amatérským tělesem dospělých, které by pravidelně získávalo nejvyšší ocenění na zahraničních soutěžích.

Frekvence CP na Slovensku je nízká, účast v postupových kolech v jednotlivých krajích rovněž. Dlouhodobě se nedaří doplňovat počty dětských i mládežnických sborů, sborový zpěv v NOC byl od roku 1990 rovněž oslaben v porovnání např. s folklorem. V mezinárodním srovnání nacházíme jen minimální počty oceněných slovenských sborů na mezinárodních soutěžích, oproti situaci v období od 70. do 90. let sledujeme úbytek ve všech věkových kategoriích.

Klíčové pro zachování, a především pro rozvoj sborové infrastruktury v daných zemích jsou zmíněné tři státní instituce a jejich rozsáhlá činnost, a to i při velmi různém početním i kvalitativním rozdílu sborových obcí v jednotlivých státech a navzdory dlouho uplatňované deetatizaci kultury. Jednotlivé státní, městské i obecní kulturní instituce, neziskové organizace ani soukromé společnosti nemají dostatek finančních ani lidských sil ke koordinaci celostátních akcí s regionálním pokrytím, nedisponují kompletním

metodologickým pohledem ani lidskými kapacitami na šíření sborové infrastruktury v podobném rozsahu, kvalitě a systematické důkladnosti. Ani v jednom ze zkoumaných států neexistuje v oboru sborový zpěv jiná instituce, která by pořádala sborové přehlídky s regionálními koly různého rozsahu s rozborovými semináři, předepsaným repertoárem a promyšlenou zpětnou vazbou, která by pořádala semináře, dílny a workshopy, provozovala interní nebo veřejné knihovny a publikovala ve větším měřítku notové materiály. Vše navíc s využitím naprosto minimálních prostředků ze státního rozpočtu. Význam všech tří institucí pro obor sborový zpěv a jeho národní i mezinárodní kvalitu je prokazatelně zásadní.

Bibliografie

- Blaho, V. (2007). *Hľadanie optimálneho modelu súťaže Mládež spieva*. In: *Zborový spev v koncepcii pôsobenia NOC v rokoch 1993–2007*. Bratislava: NOC, s. 10–15.
- Celoštátna postupová súťaž a prehliadka zborového spevu dospelých (2012). *Programový bulletin*. Banská Bystrica: Stredoslovenské osvetové stredisko.
- Český statistický úřad (2025). *Pohyb obyvatelstva – rok 2024*. [online]. Praha: Český statistický úřad. [online] Dostupné z: <https://csu.gov.cz/rychle-informace/pohyb-obyvatelstva-4-ctvrtleti-2024> [cit. 20. 11. 2025].
- European Choral Association – Europa Cantat (2015). *Singing Europe: A pilot study on collective singing in Europe*. [online] Dostupné z: https://europeanchoralassociation.org/wp-content/uploads/2019/01/singingeurope_report.pdf [cit. 20. 11. 2025].
- European Choral Association – Europa Cantat (2024). *Singing Europe 2024 Revisited: Addendum to the Singing Europe report*. [online] Dostupné z: <https://europeanchoralassociation.org/wp-content/uploads/2024/12/Singing-Europe-2024-Revisited-.pdf> [cit. 20. 11. 2025].
- Hunčagová, E. (ed.) (2007). *Zborový spev v koncepcii pôsobenia NOC v rokoch 1993–2007*. Bratislava: NOC, s. 16–53. ISBN 978-80-7121-286-7.
- Hunčagová, E. (2012). *Genéza dětského zborového spevu na Slovensku*, Bratislava: Univerzita Komenského, Pedagogická fakulta, bakalářská práce.
- Jagodic, M. (2024). *Choir Singing in Slovenia. Příspěvek na Mezinárodní konferenci o sborovém zpěvu Choralia magna 2024*. [online] Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Rn29X7HzCaY> [cit. 20. 11. 2025].
- Jandová, Z. (2025). *Fenomén český sborový zpěv. Jak si stojí v mezinárodním měřítku?*, Hudební výchova, 33(1), s. 5–8.

- Lázňovská, L. (2018). *Neprofesionální umění v České republice*. In: *Umění žije! Amatérské umění v Evropě. Sborník příspěvků z mezinárodní konference*. Praha: NIPOS. ISBN 978-80-7068-335-1.
- Národní sborová databáze (2025). Dostupné z: www.nsdby.cz [cit. 31. 12. 2025].
- Pirner, J. (2019). *NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu* [online]. Dostupné z: https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_detail&id=2682 [cit. 20. 11. 2025].
- Pirner, J. (2025). *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu a jeho zahraniční partneři. Neprofesionální sborový zpěv v Čechách a v zahraničí – 1. část*. In: *Hudební výchova*, 33(1), s. 9–12.
- Rybárová, E. (2017). *Chcete být šťastní a v pohode? Spievajte v zборе*. Denník SME [online]. 10. 2. 2017. Dostupné z: <https://www.sme.sk/domov/c/chcete-byt-stastni-a-v-pohode-spievajte-v-zbore> [cit. 15. 11. 2025].
- Sedlický, T. – Pazúrik, M. (2003). *K dejinám zborového spevu – 6. Festivaly, súťaže, prehliadky a slávnosti zborového spevu na Slovensku*, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, s. 33–46.
- Statistični urad Republike Slovenije (2025). *Population of Slovenia – Final population data for 2024*. [online]. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostupné z: <https://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/13582> [cit. 20. 11. 2025].
- Štatistický úrad Slovenskej republiky (2025). *Slovenská republika v číslach 2025 = Slovak Republic in figures 2025*. Bratislava: Štatistický úrad Slovenskej republiky. [online]. Dostupné z: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/!ut/p/z1/tZbbcpswEIafJRe5JKwkQOISfMAYjBGNxtx0AOOEJj4kdZPm7Ss7yUwwY9GOp3jGg63v1x60u6Dm6q2ab4qX5q7YN9tN8Sh-L3LjO6cus21kAVB9CO40HXInNhFooH47AWyfCMCLg8lgjLUYlFwsZ374vjyP0Bg4gBd4LHG5S071TKcAbhCnAFkMnqcd9eeWY9yF0DLPsQzE9ws1pI5o3iaog_9GYAgcpH-ALT0Dk2QcE_4lzFODEpP9V2gHb-dYXBpECGPcwcFRif-NmBfqBeARG-FPXorvVafGu38sYwNRf3MYOqMGIERSM_f4RP0d3oJ0NZPZuJ4xn6YhaMEUU3v6NsA6JfpNV1afxruqT8Nn-Q_GNoivT7lzLUJs7r91wFyef9naq7m1Wa_29-ri235s7hXfj4ou1_INYivx-ahqJr6Gl7eyudiUytf_6tJUVJjSZVqVSFFq41aKWG5UlaUMFzUZGWY-mH3XdUs1QVaaJEQrhQCFVa05RIUzUzUukAZUlrqFinmrruHqKBM5f1WQ0Dx5polAdgvqODa03SyOSEQH823vUSA736_IjIPOiLiZe1nJfSD2Ach9gyNWewjOZjcJMBZrFvYHCMHgBQx0R3aJ8E2n0qyOr6OHZlgB5iqQ8ONw05YCW6PFHH0SkdXmmPiePwkbY_6HIgynoT9WnC4pzHfpaBk2FxWAQ5EKTcjxnpONnq8LmNe3aIaA-QGOpCID09W9eemFlvTf2qppvt81q8VMT_2NUTUKdq3pTrm9dqfQM3CDNqaBhpzMRE3B_eUpofT0-5JUbRdrOvf-

[_V2_8wi3br9ORaM_LWNMpDNPrYJa_J6v7x7urqD9XpOUc!/dz/d5/L0lDUmlTUSEhL3dHa0FKRnNBLzROV3FpQSEhL2Vu/](#) [cit. 20. 11. 2025].

PhDr. Jan Pirner

Katedra hudební výchovy, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova
Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1

jan.pirner@seznam.cz

školitel: doc. Mgr. MgA. Marek Valášek, Ph.D.